

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีการศึกษา 2558 จำนวน 952 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 119 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 833 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีการศึกษา 2558 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 357 คน แบ่งเป็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 45 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 91 คน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดกลาง ประกอบด้วย ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 15 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 50 คน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ ประกอบด้วย ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 32 คน และครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 124 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคนิควิธี ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความคิดรวบยอด ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
3. วิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน
4. วิเคราะห์ข้อมูลทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เปรียบเทียบตามสถานภาพ โดยการทดสอบค่าที (t-test)
5. วิเคราะห์ข้อมูลทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างใช้วิธีทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหารและครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ส่วนใหญ่เป็นครูผู้ดูแลเด็ก ร้อยละ 74.23 เป็นผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้อยละ 25.77 ขนาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ ร้อยละ 43.71 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก ร้อยละ 38.09 และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดกลาง ร้อยละ 18.20
2. ทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านเทคนิควิธี
3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามสถานภาพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ดังต่อไปนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านเทคนิควิธี ทั้งนี้เนื่องจากทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามที่สัมมา รณิธย์ (2553 : 95) ได้กล่าวไว้ว่าผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารสถานศึกษาโดยมุ่งเน้นให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการวางแผนและนำเทคนิควิธีและทักษะของการบริหารงาน จึงส่งผลให้ทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับจรูญ เก้าเอี้ยน (2557 : 66 - 67) ได้กล่าวไว้ว่าทักษะที่จำเป็นในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะทางด้านความคิดรวบยอด เป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะบริหารงานในสถานศึกษา ใ้บุคคลมีความร่วมมือในการทำงานเพื่อสร้างความก้าวหน้า และพัฒนา

สถานศึกษา เพื่อผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมาย ของสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีบทบาทหน้าที่ในการวางแผน ตัดสินใจ สั่งการ ควบคุมงาน ประสานงาน บริหารทรัพยากร รวมทั้งการประเมินผลและการติดตามผลการทำงาน 2) ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ เป็นความสามารถของผู้บริหารที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เป็นการสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือที่ดีในการทำงาน จนเกิดแรงจูงใจในการพัฒนางาน ลักษณะของผู้บริหาร ต้องมีความเข้าใจถึงความรู้สึกของผู้ร่วมงาน เห็นความสำคัญของทุกคน มีความจริงใจ มองโลกในแง่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมต่อตนเองและผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ และคอยปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองอยู่เสมอ 3) ทักษะทางด้านเทคนิควิธี เป็นทักษะที่ผสมผสานระหว่างความรู้และความสามารถในการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ ได้แก่ งานด้านวิชาการ งานด้านบริหารบุคคล งานด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การเงิน ความรู้เหล่านี้จะช่วยให้ผู้บริหารบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริยา ศิริบุญยประสิทธิ์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภา พรเสนาะ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เนื่องจาก ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูผู้ดูแลเด็กมีทักษะและบทบาทหน้าที่การทำงานที่ต่างกัน ตามที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 8) ได้กล่าวไว้ว่าภารกิจหลักของผู้บริหารจะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและส่งผลให้ขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะทำให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ รวมทั้งต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน ผู้บริหารจะบริหารงานเพียงลำพังคนเดียวไม่ได้ ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนร่วมทำงานให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้ร่วมงาน มีความแตกต่างกัน เช่น สถิติปัญญา ความสามารถ ความถนัดและความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ ระถะยาน (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ทักษะ การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดจันทบุรี พบว่า เมื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัด จันทบุรี จำแนกตามสถานภาพของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีระดับความคิดเห็นในภาพรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีภาระหน้าที่งาน ที่ต่างกันไปตามบริบทของสถานศึกษา ทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีขนาดต่างกัน จึงมีการบริหารงาน แตกต่างกัน ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553 : 1 - 2) ได้ให้นโยบายในด้านโครงสร้าง การบริหารงาน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความ ปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและ การสนับสนุนจากชุมชน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก เพื่อการบริหารจัดการ มีคุณภาพได้มาตรฐาน และมี ประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมสมัย ผลารักษ์ (2550 : 65-66) ได้ศึกษา ทักษะ การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ตามทัศนะของครูผู้สอน พบว่า เมื่อเปรียบเทียบ ตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมผู้บริหารโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยผู้บริหาร โรงเรียน ขนาดกลางใช้ทักษะในการบริหารมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็ก และผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่ใช้ทักษะการบริหารมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาณัติ พิกุลแก้ว (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ทักษะการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู อำเภอเวียงแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 2 พบว่า การเปรียบเทียบทักษะการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู อำเภอเวียงแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการสอนของครู โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสนับสนุนด้านเทคนิควิธี โดยเปิดโอกาสให้ครูผู้ดูแลเด็กมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกันมากขึ้น เพื่อให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งผู้บริหารต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นแบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีความสามารถในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เป็นอย่างดี

2. ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน โดยมีความขยันหมั่นเพียร มีความเมตตา ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อธิษาศัยดีกับผู้ร่วมงานทุกระดับ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับความพึงพอใจของชุมชน

2. ควรศึกษาองค์ประกอบทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในศตวรรษ

ที่ 21